

Debreceni Ítéltábla

Bhar.II.497/2007/12.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, **2007. évi november hó 28. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmény miatt vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2007. évi május hó 31. napján kihirdetett 7.Bf.1213/2006/15. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

Az ügyben a Miskolci Városi Bíróság járt el elsőfokon és a 28.B.3471/2001/185. számú ítéletében I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, társtettesként elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetében, csődbüntetésben, míg az I.r. vádlott ellen jelentős kárt okozó csalás büntette miatt folyamatban volt eljárást megszüntette.

II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, társtettesként elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetében.

III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, míg IV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében és társtettesként elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetében.

Az elsőfokon eljáró bíróság I.r.vádlottat halmazati főbüntetésként 3 év 6 hónap börtönre, 4 év közügyektől eltiltás és 2.000.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte mellékbüntetésül.

II.r. vádlottat halmazati főbüntetésként 2 év börtönre, míg mellékbüntetésül 1.000.000. Ft pénzmellékbüntetésre, III.r. vádlottat főbüntetésként 1 év 8 hónap börtönre, mellékbüntetésként 500.000 Ft pénzmellékbüntetésre, IV.r. vádlottat halmazati főbüntetésként 1 év 6 hónap börtönre, mellékbüntetésként 300.000 Ft

pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtását II.r. vádlottnál 5 évi, III.r. vádlottnál 3 évi, IV.r. vádlottnál 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett a városi bíróság az előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott büntetésbe történő beszámításáról, a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetére történő átváltoztatásáról valamint a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

Az ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság járt el másodfokon és a 7.Bf.1213/2006/15. számú ítéletében a Miskolci Városi Bíróság ítéletét megváltoztatta. I.r. vádlottat az ellene társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és csődbüntett, II.r., III.r., és IV.r. vádlottakat az ellenük társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alól felmentette. I.r. vádlott büntetését összesen 1.500.000 Ft. végösszegű pénzbüntetésre, II.r. vádlott büntetését összesen 300.000 Ft végösszegű pénzbüntetésre, IV.r. vádlott büntetését összesen 300.000 Ft végösszegű pénzbüntetésre enyhítette. Rendelkezett a megyei bíróság az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról és a lefoglalt bűnjelekről valamint a bűnügyi költségről.

A másodfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést I.r. vádlottnak az ellene társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és csődbüntett, továbbá II.r., III.r., és IV.r. vádlottaknak az ellenük társtettesként elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alóli felmentése és a vádlottak bűnösségének ezen bűncselekményekben való megállapítása és halmazati büntetés kiszabása, egyben a büntetés súlyosítása végett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.298/2007/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést annak indokolásával egyetértve, módosítással a vádlottak terhére, részbeni megalapozatlanság okából, a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése végett is fenntartotta.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint eljárási szabálysértés is történt a bizonyítási eljárás során. Az I.r. vádlott védőjének kérelmére a szakértő által készített „szakértői véleményt” az elsőfokú bírósági eljárás során, amelyet okirati bizonyítékként értékelte az elsőfokon eljáró bíróság, és a szakértőt tanúként hallgatta ki. A megyei bíróság a Be. 103.§. (1) bekezdés c) pontjában írt kizáró okra hivatkozással azon az állásponton volt, hogy tanúként nem járhatott el a szakértő mert nem tényről hallgatták ki, hanem különleges szakértelmet igénylő véleményről számolt be, ezért ő valójában korábban mint szakértő vett részt az eljárásban. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint azonban egyértelmű szabályt ad a Be. arra vonatkozóan, hogy abszolút kizáró ok az, ha ugyan az a személy tanúként is és szakértőként is részt venne az ügyben.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a megyei bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, amely az iratok tartalma alapján nem küszöbölhető ki, ugyanis a tényállás 1/A, 1/B. és a 2. pontokat érintően részben felderítetlen és a tényállás felderítéséhez szükséges bizonyítékokat az eljáró bíróság nem szerezte be. A bizonyítékok között felmerülő ellentmondások feloldását sem kísérelte meg, ugyanakkor az általa megállapított

tényekből további tényre helytelenül következtetett, illetve az 1/B. tényállás részben ellentétes az iratok tartalmával. Az 1/A. tényállási pontot illetően a fellebbviteli főügyészség álláspontjának lényege az, hogy a tényállási ponthoz kapcsolódóan meghallgatott szakértők csak olyan lépést tartottak gazdaságilag szükségesszerűnek, amely a hitel átvállalása fejében részvények tulajdonjogának megszerzésére irányul. Ezen tényállási pont kapcsán a vádlotti magatartások azonban nem a hitel átvállalással kapcsolatosak, hanem azzal, hogy 1996. június 28-tól 1998. március 30-ig összesen, 185.922.941 Ft összegű kölcsönt úgy nyújtottak, a Kft-nek, hogy ezen kölcsönszerződések jogcíme nem került feltüntetésre, a kölcsönök kifizetésekor a kifizetett összeg erejéig semmilyen fedezetet nem kértek. A megyei bíróság előtt a kölcsönügyletekkel kapcsolatban csak számviteli szempontból nyilatkoztak a szakértők, azonban nem adtak arra választ, hogy a kölcsönöknek volt-e ha igen mi volt a fedezete. Jelenleg „ezért nem lehet állást foglalni abban, hogy az I.-II.-III.-és IV.r. vádlottak a vagyonkezelői kötelezettségüket megszegték-e, és ha igen ezzel összefüggésben vagyoni hátrányt okoztak-e az " Rt-nek".

Az 1/B tényállási pont kapcsán iratellenesnek találja a fellebbviteli főügyészség a megyei bíróság azon megállapítását, hogy az I.r. vádlottat a kifizetésekben a zár alá vétel akadályozta. Ezen tényállási pontnál tisztázni kellett volna, hogy az ügyben érintett készfizető kezesek részéről miért nem került sor helytállásra és nem tisztázta a készfizető kezesek vagyoni helyzetét sem az eljáró bíróság. A tényállási pontban érintett szerződésben az "Rt" sortartó kezességet vállalt az " Rt." és a " Kft". készfizető kezessége mögött, mégis amikor a kezesi helytállásra kellett, hogy sor kerüljön, az " Rt". a készfizető kezeseket megelőzően sortartó kezessége ellenére készfizető kezesként állt helyt, ami az " Rt". érdekeivel ellentétes lépés volt.

A 2. tényállásban szereplő csődbüntett tekintetében is részben felderítetlenséget tapasztal a fellebbviteli főügyészség, mert a megyei bíróság csak azzal a részével foglalkozott a cselekménynek, hogy áron alul történt-e a részvénycsomag értékesítése vagy nem. Szakértők álláspontja az volt, hogy nem történt áron aluli értékesítés, azonban azt is tisztázni kellett volna a szakértők meghallgatásával, hogy indokolt volt-e a részvénycsomag eladása, azaz értékesítése. Ennek a kérdésnek azért lenne jelentősége, mert a "Kft"-nek ez volt az utolsó vagyona.

Tisztázni kellett volna továbbá a fellebbviteli főügyészség átirata szerint szakértői bizonyítás útján azt, hogy a " Kft" az értékpapírok értékesítése során rendelkezett-e az " Rt"- engedélyével, továbbá azt is vizsgálni kellett volna, hogy az I.r. vádlottat mint a "Kft" tulajdonosát és mint ügyvezetőjét akinek az "Rt"-ben is érdekeltsége volt, mi motiválta a gazdasági döntés során, és magatartása tudatos volt-e a "Kft" csődbeviteléhez. Ehhez kapcsolódóan hivatkozik egy szakértő által készített tanulmányra, amelynek kapcsán a tanulmányt készítő szakértőt indokolt lett volna tanúként kihallgatni.

Minderre tekintettel a fellebbezést bejelentő fellebbviteli főügyészség a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Az I.-II.-III.- és IV.r. vádlottak védőik útján részletesen kifejtett jogi álláspontjukkal a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozták.

A harmadfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387.§ alapján függetlenül attól, hogy ki fellebbezett felülbírált abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

Megállapította a harmadfokú bíróság, hogy a harmadfokú eljárásnak a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontja alapján helye van, ugyanis a másodfokon eljáró bíróság a bűnösség kérdéseiben az elsőfokon eljáró bíróságtól eltérően döntött.

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság megalapozott tényállást állapított meg és így a Be. 388.§ (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapította, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta.

Mindenben egyetértett az ítéltábla a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítélete indokolásával a szakértő meghallgatásával kapcsolatosan. A szakértő valójában nem tanúként lett kihallgatva az ügyben, hiszen nem a közvetlenül vagy közvetve tudomására jutott tényekről számolt be. A Be. 103.§. (1) bekezdésének c) pontjának helyes értelme nem az, hogy az ügyben szakértelemmel bíró személy sem tanúként sem szakértőként nem hallgatható meg, ha a bíróság először tévesen őt tanúként hallgatja meg. Az ügyben a másodfokon eljáró bíróság foglalt el helyes álláspontot, mely szerint nem az okiratot szerkesztő személyt kellett tanúként kihallgatni, hanem a szakkérdésben tett nyilatkozata alapján már az elsőfokú eljárásban is szakértőként kellett volna szakértőt meghallgatni. Helyesek voltak azok a védői észrevételek, melyek szerint az ügyészség álláspontjának helyessége esetén sem az lenne az eljárásjogi helyzet megoldása, hogy a szakértő sem a tanúként sem a szakértőként tett vallomása nem használható fel, hanem azt kell eldönteni, hogy a tanúként tett vallomását, vagy a szakértőként adott véleményét lehet-e elfogadni. A megyei bíróság álláspontja helyes volt, amikor az eljárási szabálysértést kiküszöbölte és a szakértő az egész eljárás során történő közreműködését szakértői véleménynyilvánításnak fogadta el.

A Debreceni Ítéltábla egyetértett a megyei bíróság azon álláspontjával, hogy a vádlottak mint az "Rt" vagyongazdálkodói a "Kft" részére történő kölcsönök folyósításával nem valósítottak meg kötelességhez való magatartást tekintettel arra a körülményre, hogy gazdasági kényszerhelyzetben cselekedtek, annak a legfőbb szempontnak a figyelembevételével, hogy megakadályozzák azt, hogy a Postabank a "Kft"-nek nyújtott hiteleit felmondja, ami szükségszerűen az "Rt" gazdasági ellehetetlenüléséhez vezetett volna. (megyei bíróság ítélete 28-29. oldal)

A megyei bíróság helyes mérlegeléssel állapította meg a tényállást, részben szakértői bizonyítás alapján, mely szakértők a teljes gazdasági folyamatot vizsgálták és arra az álláspontra jutottak, hogy a kölcsönök nyújtása gazdaságilag racionális lépés volt.

A megyei bíróság mérlegeléssel fogadta el a két szakértő által előterjesztett szakvélemények alapján a tényállást, akik azt is kihangsúlyozták, hogy a 90-es évek privatizációs gyakorlatának ismeretében a "Kft" által alkalmazott eljárás általánosnak mondható. Helyesen utalt a megyei bíróság a szakértők azon véleményére is, mely szerint

minden olyan gazdasági lépés, amely a hitel átvállalása fejében a részvények tulajdonjogának a megszerzésére irányult, gazdaságilag szükségszerű is volt.

Az ítéletábra szükségtelennek ítélte meg bármiféle további bizonyítást a kölcsönszerződések fedezetihiányos voltával kapcsolatosan is, hiszen a bizonyítási eljárás során több szakértő részéről is történt vélemény beszerzése és a szakértők a teljes bizonyítás birtokában alakították ki aggálytalan véleményüket. Ezen szakértői állásfoglalás kialakításában nyilvánvalóan szerepet játszott az a körülmény is, hogy a kölcsönszerződésekben a felek nem vagy csak részben jelölték meg a kölcsönök fedezetét.

Nem talált megalapozatlansági hibát az ítéletábra annak kapcsán sem, hogy történtek-e részvénytulajdonosi mozgások a "Kft" és az "Rt" között 1997. májusában. Csupán utal rá az ítéletábra, hogy a másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság helyesen rekesztette ki (másodfokú ítélet 23. oldal) az ezzel kapcsolatos megállapításokat a tényállásból.

Az 1/A. tényállási pont kapcsán a vád keretein belül az eljáró bíróságok a tényállást maradéktalanul felderítették és ezen megalapozott tényállásból nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a vádlottak vagyonkezelői kötelezettségüket szándékosan megszegték volna és ezzel szándékosan kárt illetőleg vagyoni hátrányt okoztak. A gazdasági szükségshelyzetben természetesen lehetnek olyan döntések, amelyek helyessége utólag vitatható ez azonban a büntetőjog ultima ratio jellegéből következően nem alapozhat meg büntetőjogi felelősséget.

Az 1/B. tényállással kapcsolatosan sem látta az ítéletábra szükségét további bizonyításnak. Helyes érvekkel mutatott rá a megyei bíróság arra, hogy I.r. vádlott a vele szemben fennálló követelés fedezeteként letétbe helyezte a megvásárolt részvénytulajdonosi csomagot az "Rt"-nél és vagyoni hátrány nem következett be. Helyesen mutatott rá a megyei bíróság arra, hogy ezen tényállási pont kapcsán is szükséges volt úgy a tényállás mint a jogi indokolásnak a pontosítása. Az I.r. vádlott részéről megvalósuló kötelezettségzegés és jogszabályszegés, valamint vagyoni hátrány hiányában a hűtlen kezelés vádját alól felmentő rendelkezés megalapozott volt, és helyes volt a felmentés jogcímének a megjelölése is.

A tényállás 2. pontjával kapcsolatosan is maradéktalanul egyetértett az ítéletábra a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletével. Az első fokon eljáró Miskolci Városi Bíróság e tényállási pontnál nem tartotta szem előtt, hogy az ügyészség milyen cselekményt, gazdasági eseményt tett vád tárgyává, és ebből adódóan több olyan részletkérdéssel is foglalkozik az indokolásban, amely szükségtelen volt. Jelen büntetőügyet inkább egyfajta túlbizonyítás jellemezte a bíróság részéről mintsem, hogy indokolt lenne további részletkérdésekben bizonyítás felvétele. Erre helyesen utalt áttételesen a megyei bíróság annak kapcsán, hogy pontosan mely cselekmények voltak a vád tárgyává téve. (megyei bíróság ítélete 7.o.)

Egyetértett az ítéletábra a megyei bírósággal abban, hogy a védelmi érvelést fogadta el, a 2. tényállási pontot illetően is és ezért I.r. vádlottat az ellene csődbüntetés miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A harmadfokú eljárásban megismételt védői érvelésnek csupán a helyességére utal az ítélet, annak részletes megismétlésére tekintettel arra, hogy azzal már alapvetően a megyei bíróság is foglalkozott nem volt szükség.

Bár harmadfokú eljárásnak pusztán az ítéleti tényállás 3. pontját érintően nem lett volna helye, azonban a Be. 387.§. (2) bekezdése alapján az ítélet ezen tényállási pont megalapozottságát is vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az e körben tett ténybeli és jogi következtetései is helytállóak voltak az eljáró bíróságoknak így az ítélet megváltoztatására a vádlottak javára sem kerülhetett sor.

Az ügyben eljáró megyei bíróság megfelelően pontosította a büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket, és a megváltozott bűnösségi körülményekhez igazodó büntetést szabott ki.

A büntetésnek sem a lényeges enyhítésére sem a lényeges súlyosítására nem volt indok.

Mindezek alapján az ítélet a megyei bíróság ítéletét a Be. 396.§ (1) és 397.§-a alapján helyben hagyta, mert a bejelentett fellebbezést nem találta alaposnak és az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni és egyéb körben sem kellett megváltoztatni.

Debrecen, 2007. november 28.

Dr. Kardos Sándor sk.	Elek Balázs sk.	dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja-előadó	a tanács tagja

Záradék !

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.1213/2006/15. számú ítélete, valamint a másodfokú ítéletben írt változtatással a Miskolci Városi Bíróság 28.B.3471/2001/185.számú ítélete a harmadfokú bíróság végzése által a mai napon jogerő emelkedett.

Debrecen, 2007. november 28.

Dr. Kardos Sándor sk.
tanácselnök